

Türk melodileri olan Ladino şarkıları hazırlıyoruz'

Endülüs'ten
Ortadoğu'ya kadar uzanan
kültürünün renklerini şarkılarına
yansıtan ve dünya müziğinin en güçlü
vokalleri arasında olan Kudüslü
şarkıcı Mor Karbasi,
Türkiye'de vereceği
konser öncesinde
Aydınlık'a konuştu

■ SEMA SEZEN

Zengin repertuarı ile 10- 11 Ekim 2013 tarihlerinde Salon İKSV'de (İstanbul Kültür Sanat Vakfı) saat 21.30'da konser verecek olan Mor Karbasi, 15.yüzyıl İspanyası'nın Sefarad öykülerini ve geleneksel Ladino şarkılarını flamenko tarzında yorumluyor. Kudüslü şarkıcı Mor Karbasi, annesinin Fas kökleri ve babasının İran kökleriyle, Sefarad şarkılarını yeni albümü "La Tsadika" da seslendiriyor.

2008 yılında çıkardığı ilk albümü "The Beauty and the Sea" ile yıldızı parlayan genç sanatçı, 2010 yılındaki albümü "The Daughter Of The Spring" da Amalia Rodrigues'ten Mercedes Sosa'ya kadar duayen sanatçılardan esinlenerek kendine ait yepyeni bir tarz oluşturdu. Yeni albümü "La Tsadika" ile Manuel Vallejo, Pepe Marchena, Juanito Valderrama ve Niña de los Peines gibi flamenkonun önemli şarkıcılarının da etkilerini özgün tarzıyla birleştirdi.

İspanya'dan ve Ladino dilinin geleneksel şarkılarından en ünlü olanları dışında, pek az şarkı hayatta kalabildiği halde, Mor geleneksel şarkıları tekrar hayata kazandırıyor. Şarkı yazarlığında ise Sefaradların öykülerinden ilham alıyor.

■ 500 yıl önce İspanyol Yahudileri'nin konuştuğu dili şarkılarında yaşatıyorsun. İngilizce'den, Farsça'dan, Arapça'dan kelimeler eklenen Türkçe sürekli değişim halinde. Bu konuda Türk sanatçılara vereceğiniz bir tavsiye veya mesajınız var mı?

Gelenekseli yaşatmak çok kıymetli, İstanbul'u ve ülkenizin zenginliklerini çok iyi biliyorum. Elbette hepimiz değişiyor, yenileniyoruz ama eskiyi, gelenekseli korumak, dile ve kültüre sahip çıkmakla olur. Gelenekseli ve

kültürü yaşatmak benim için de çok değerli...

■ Yeni albümünüz "La Tsadika" için nasıl şarkılar seçtiniz?

Bilinen çoğu ladino şarkısında Balkan melodileri veya Endülüs müzikleri var. Anne tarafım Fas'lı ve aslında Fas Sefaradları'nın da günışığına çıkmayı bekleyen olaganüstü zenginlikte şarkıları ve tüketilemeyecek kadar çok ladino şarkıları var ve bu albümde özellikle kendi köklerimin ladino şarkılarından seçmeye çalıştık.

■ Birçok ülkenin kültüründen etkilenerek büyüdüğünüz ve bunu sanatınıza yansıtınız. En çok hangi ülkenin kültürü sizi etkiledi?

Farklı farklı kültürlerden olsak bile hepimiz aynı heyecanları, aynı acıları ve aynı sevinçleri yaşıyoruz. Hepimiz aşık oluyoruz, nefes aldığımız günden itibaren hepimiz güzellikleri ve kederi öğreniyoruz. Bana en çok aşk ilham veriyor ve hangi kültürden olursa olsun tutkulu aşk öykülerine ve şarkılarına bayılıyorum.

Annemin tarafı Fas'lı ama sadece Fas Sefaradları'nın şarkılarıyla değil yine annemin söylediği Endülüs aşk şarkılarıyla da büyüdüm ve açıkçası Endülüs kültürü beni çok etkiliyor.

■ Peki söylediğiniz geleneksel Ladino müziklerinde sizi en çok etkileyen nedir?

Sürgün edilenlerin hikayeleri çok ağır ve çoğu kez hüznü hikayeler ama ayrıca beni melodilerinin güzelliği de çok etkiliyor. Geleneksel Ladino şarkılarını zamanında kadınların ev-

Geleneksel şarkıların çoğunda Türk melodileri de var'

'15. yüzyıl İspanyası'ndan sürgün edilenlere sizin topraklarınız kapılarını açmış'

lerinin dışında söylemeleri uygun kaçmazmış ve bu yüzden hep evlerinde iş yaparken söylerlermiş.

Veya anneler çocuklarına söylemişler. Annelerin çocuklarına söyledikleri şarkıların içinde bile çok güzel aşklar anlatılıyor. Ladino şarkıların bu şekilde nesilden nesile aktarılabilmesi de müthiş geliyor.

■ Çalıştığınız orkestra üyelerinin değişik ülkelerden bir

araya gelmesi şüphesiz yaptığınız müziğe renk katıyor. Müzikte bu bir avantajken neden aynı ülkede yaşayanlar için aynı durum söz konusu olmuyor?

Farklılıkları kabul etmek ve farklılıklarla zenginleşmek varken çoğu zaman insan insana çok acımasız olabiliyor. Oysa ki ister bir annenin çocuğuna sevgisi olsun,

ister bir genç kızın babasına hayranlığı olsun, duygu dilimiz aynı. Neyse ki müzik alanında birbirimizden hiç de farklı olmadığımızı en güzel şekilde ispatlıyor. Yüzlerce yıllık geleneksel ladino şarkılarını söylerken, dinleyen ister bir İngiliz ya da bir İspanyol olsun, o duyguyu yakalayabiliyor.

'Gelenekseli korumak, dile, kültüre sahip çıkmakla olur'

'İzmir'i merak ediyorum'

■ Geçen yıl ilk kez Türkiye'ye geldiğinizde sizde nasıl bir izlenim bıraktık?

İstanbul'dan en çok baharatların mis kokusunu hatırlıyorum, sokaklarda dolaşırken her yerde müzik vardı. Aslında çok küçük yaşlardayken İstanbul'a gelmişim. Aşağı yukarı 5 yaşlarındaymışım ama hiç hatırlayamıyorum. Geçen sene geldiğimde eski sokaklarınıza, insanların sıcaklığına bayıldım. Facebook'tan bana Tür-

kiye'den çok yazan oluyor ve diğer şehirlerinizi, özellikle İzmir'i de merak ediyorum.

■ Türk müziği hakkında ne düşünüyorsunuz? Beğendiğiniz özel bir parça var mı?

15. yüzyıl İspanyası'ndan sürgün edilenler her yere dağılmışlar, Akdeniz'e dağılırken özellikle o dönemde sizin topraklarınız kapılarını açmış. Bu yüzden geleneksel şarkıların çoğunda Türk melodileri de var. 10- 11 Ekim'de her iki gece de özellikle İstanbul dinleyicisi için içlerinde Türk melodileri olan Ladino şarkıları da hazırlıyoruz. Ben de Pasion Turca ekibinden eski İstanbul şarkılarınızı öğrenmeye çalışıyorum.